

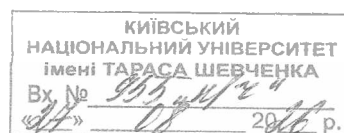
РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу **ТЮРИНА Сергія Григоровича**
за темою: «**Інституційні механізми забезпечення національної безпеки на
регіональному рівні**», поданої на здобуття наукового ступеня доктора
філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань
28 – Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з напрямками науково-дослідних робіт. Актуальність дослідження проблематики забезпечення національної безпеки на регіональному рівні зумовлена тим, що стабільність функціонування держави безпосередньо залежить від результативності реалізації публічної політики у сферах економіки, інформаційної безпеки та соціального захисту. Саме ці напрями формують основу стійкості системи управління та забезпечують належне виконання оборонних функцій держави. Водночас ключового значення набуває ефективна міжінституційна взаємодія, яка створює передумови для комплексного та скоординованого реагування на багатовимірні загрози.

У цьому контексті особливу увагу необхідно приділяти інституційному зміцненню та нарощенню функціональної спроможності регіональних органів виконавчої влади. Низький рівень ефективності їх діяльності може призводити до загострення соціальної напруженості, падіння рівня довіри населення до державних інституцій і підвищення вразливості окремих регіонів. Сучасні виклики обумовлюють необхідність формування дієвої системи партнерства між органами державної влади, місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Водночас вагомим інструментом виступає впровадження сучасних інформаційно-аналітичних технологій, спрямованих на моніторинг, оцінювання та прогнозування загроз національній безпеці на регіональному рівні.

Крім того, актуальність зазначеної тематики посилюється потребою узгодження регіональних безпекових механізмів із європейськими стандартами та практиками. Такий підхід сприятиме інтеграції України до спільної європейської системи безпеки та поглибленню співпраці з міжнародними інституціями. В умовах децентралізації особливого значення набуває розроблення ефективних стратегій регіональної безпеки, які враховують специфіку територій, їх ресурсний потенціал та ризики. Отже, забезпечення національної безпеки на регіональному рівні слід розглядати не

лише як управлінську функцію, але і як важливий чинник консолідації суспільства.

Важливість теми також підтверджується її відповідністю науковим планам і програмам. Дисертаційна робота була виконана у рамках науково-дослідної роботи кафедри глобальної та національної безпеки «Державна політика щодо врегулювання воєнно-політичних конфліктів та реінтеграції тимчасово окупованих територій» та на виконання основних положень Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11 липня 2001 року № 2623-III; Постанови Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942 «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2023 року», Науково-дослідної теми кафедри глобальної та національної безпеки «Державна політика щодо врегулювання воєнно-політичних конфліктів та реінтеграції тимчасово окупованих територій»..

Наукові положення, висновки та рекомендації, подані у дисертаційній роботі, відзначаються достатнім рівнем обґрунтованості та достовірності. Виконане дослідження демонструє глибоку обізнаність автора з теоретичними і прикладними напрацюваннями вітчизняних та зарубіжних учених, які вивчали проблематику публічного управління у сфері забезпечення національної безпеки.

У процесі дослідження автор обґрунтовано застосував сучасний науковий інструментарій, зокрема методи системного та структурно-функціонального аналізу, порівняльно-правовий, інституційний, економічний, моделювання, теоретичного узагальнення, а також порівняльно-правові методи. Використання комплексного підходу дало змогу забезпечити наукову новизну результатів і здійснити авторський внесок у розвиток теоретичних і прикладних засад публічного регулювання у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується використанням теоретичних напрацювань вітчизняних науковців у сфері інституційних механізмів забезпечення національної безпеки на регіональному рівні, узагальнення практичної діяльності, статистичні дані офіційних електронних веб-сайтів, суб'єктів публічного адміністрування в Україні та зарубіжних країн, а також довідкові видання у досліджуваній сфері.

Логіка побудови роботи та її структура повністю відповідають меті та завданням дослідження. Проведений аналіз сучасного стану публічного регулювання у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні, вивчення зарубіжного досвіду та оцінювання ефективності існуючих інституційних механізмів дозволили автору сформулювати обґрунтовані

висновки та практичні рекомендації щодо вдосконалення системи інституційного забезпечення національної безпеки на регіональному рівні, орієнтованої на принципи сталого розвитку та європейської інтеграції України.

Наукове значення дисертаційної роботи, достовірність і елементи її новизни. Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що є одним із перших у вітчизняній науці публічного управління дослідженням теоретичних і практичних проблем інституційних механізмів забезпечення національної безпеки на регіональному рівні. Найважливіші наукові результати, досягнуті здобувачем, включають наступні:

- сформовані концептуальні підходи до класифікації загроз національної безпеки на регіональному рівні включають відповідні групування для рівня загроз національної безпеки загальнодержавного рівня з певними особливостями обумовленими характеристиками регіону взятого за об'єкт аналізу;

- запропонована *«модель інституційного забезпечення національної безпеки на регіональному рівні в умовах воєнного стану»*, що має розглядатися як багаторівнева, багатосуб'єктна та динамічна система публічного управління, зорієнтована на протидію загрозам і забезпечення стійкості територій. Її методологічною передумовою виступає положення про те, що прогнозування в умовах війни є безперервним процесом реального часу, який відбувається за високого ступеня невизначеності та потребує постійного уточнення управлінських рішень. Інституційна модель має забезпечувати інтеграцію національних стратегічних цілей із реальними потребами громад та регіонів у сфері оборони, громадської безпеки, цивільного захисту й життєзабезпечення. Базовим принципом цієї моделі є поєднання постійно діючих органів публічної влади з тимчасовими суб'єктами владних повноважень, які формуються у межах правового режиму воєнного стану;

- дістали подальшого розвитку підходи до використання міжнародного досвіду державного управління у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні та принципів здійснення державного управління у цій сфері. В основу сучасного досвіду державного управління у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні формується сьогодні серед іншого на новітній доктрині відомій як Regional Security Complex Theory;

Повнота викладу положень дисертації в наукових працях, опублікованих автором. За результатами дослідження опубліковано 10 наукових праць, у тому числі 3 статей у наукових фахових виданнях України та 4 публікацій у наукових збірниках тез і матеріалах конференцій.

В опублікованих працях здобувача представлена сутність отриманих результатів виконаного дослідження та їх наукова новизна. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. З огляду на це, апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

Відповідність дисертації встановленим вимогам Дисертація має традиційну структуру: анотація, вступ, три розділи основної частини, висновки, список використаних джерел, додатки. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності. Дисертаційна робота та наукові праці, які розкривають її результати, відповідають принципам академічної доброчесності, використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Практичне значення дисертаційної роботи. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що розроблені теоретико-методичні положення та прикладні рекомендації можуть бути використані для вдосконалення системи публічного регулювання у сфері інституційних механізмів забезпечення національної безпеки на регіональному рівні.

Результати дослідження мають вагоме значення для науково-дослідної роботи, оскільки створюють методологічну основу для подальшого розвитку публічного управління у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні.

Практична значущість отриманих результатів підтверджується їх офіційним визнанням та впровадженням у діяльність провідних інституцій.

Результати дисертації є значущими для практичного впровадження та можуть бути використані у законодавчій, адміністративній, науковій та освітній діяльності. Вони сприяють удосконаленню регіональної політики, підвищенню ефективності місцевого самоврядування та формуванню системи забезпечення національної безпеки. Апробація результатів у роботі органів влади та освітньому процесі підтверджує їхню наукову, суспільну та практичну значущість, а також перспективність для розвитку системи публічного управління в Україні на засадах сталого розвитку.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи. Загалом, наукові результати дисертаційного дослідження та їх практична значущість оцінюються позитивно. Водночас слід відзначити окремі дискусійні аспекти та висловити певні зауваження щодо змісту роботи Тюріна С.Г.:

1. У роботі (п.1.1) автором запропоновано власне тлумачення дефініції «Механізм державного управління на регіональному рівні», який включає

систему інституційних складових, призначених для практичного здійснення державного управління та досягнення поставлених завдань, яким властива визначена структура, методи, важелі, інструменти впливу на об'єкт управління з відповідним ресурсним забезпеченням, які формуються в залежності від фактичних правових режимів (воєнний стан, надзвичайний стан, рівнів епідемічної та або за рівнем безпеки в системі освіти, ступеня наближеності до лінії фронту). Зважаючи на це, доцільно було б у роботі додатково розглянути вплив таких правових режимів на функціонування механізму державного управління на регіональному рівні.

2. У рамках огляду зарубіжного досвіду (п. 1.3) автор вказує на можливість використання сучасного досвіду державного управління у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні сучасної доктрини відомої як Regional Security Complex Theory. Доцільно було б більше уваги приділити її аспектам, пов'язаним зі збройними конфліктами та військовим протистоянням.

3. Автор наголошує, що при розробці комплексної методики оцінки національної безпеки на регіональному рівні системи публічного управління та адміністрування, що представляє собою складну систему, важливо враховувати кілька ключових вимог: серед яких співвідношення між завданнями соціально-економічного розвитку регіону та військово-мобілізаційними пріоритетами. Виглядає доцільним більше уваги у дослідженні приділити питанням впливу органів місцевої влади на таке співвідношення між завданнями соціально-економічного розвитку регіону та військово-мобілізаційними пріоритетами.

4. У роботі автором наголошено на необхідності нормативно-правового регулювання державного управління у сфері забезпечення національної безпеки на регіональному рівні щодо використання штучного інтелекту. У цьому контексті діюче законодавство вже сьогодні має на думку дисертанта враховувати положення «Artificial Intelligence Act» («Закону про штучний інтелект»), ухваленого Європейським парламентом 13 березня 2024 року. Доцільно було зазначити у чому практично буде полягати як використання можливостей штучного інтелекту у сфері забезпечення національної безпеки так і зупинитися на змісті його нормативного регламентування.

Наведені міркування та поставлені запитання відкривають поле для жвавої дискусії під час захисту, демонструючи складність проблеми та різноманітність можливих підходів до її вирішення. Водночас вони жодним чином не зменшують загальної високої оцінки проведеного дослідження Тюріним С.Г.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Тюріна Сергія Григоровича на тему: «Інституційні механізми забезпечення національної безпеки на регіональному рівні» є завершеною та самостійно виконаною працею, яка внесла новий і значущий вклад у науку державного управління. Дослідження вирізняється цілісністю, логічною структурою та завершеністю викладення матеріалу. Обрана тема повністю розкрита, поставлені цілі досягнуті, а завдання дослідження успішно вирішені.

Основні наукові положення роботи добре обґрунтовані та детально висвітлені у публікаціях дисертанта. Дисертація виконана на високому науково-теоретичному, методичному та практичному рівнях, що підтверджує її значимість і актуальність для подальшого розвитку науки у сфері міського розвитку, інновацій та ефективного публічного управління.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Тюріна Сергія Григоровича на тему: «Інституційні механізми забезпечення національної безпеки на регіональному рівні», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії, відповідає вимогам 6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор Тюрін Сергій Григорович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальність 281 – «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

Доктор наук з державного управління,
професор,
завідувач кафедри регіональної політики
Навчально-наукового інституту публічного управління
та державної служби
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Вікторія КОЛТУН

ПІДПИС *Колтун В.*
З А С В І Д Ч У Ю
ПРОРЕКТОР З НАУКОВОЇ РОБОТИ
Оксана ЖИЛІНСЬКА

